

Eduskunnan lakivaliokunnalle
LaV@eduskunta.fi

Eduskunnan lakivaliokunnan asiantuntijapyyntö

HE 72/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergilain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

Asiantuntijakuuleminen Torstai 7.5.2025 klo 10.00

Asiantuntija Käräjätuomari Aaron Fagerholm

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Helsingin käräjäoikeutta lausumaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ydinenergilain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta (HE 72/2026 vp). Helsingin käräjäoikeus esittää kunnioittavasti lausuntonaan seuraavaa:

Helsingin käräjäoikeus toteaa alkuun yleisesti, että ehdotettu laki ydinenergilain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta on ensisijaisesti lainsäätäjälle kuuluva poliittinen ratkaisu, eikä käräjäoikeudella ole tältä osin asiassa lausuttavaa.

Lausuntopyynnön tarkemmaksi teemaksi on todettu rikosoikeudellinen laillisuusperiaate. Hallituksen esityksessä (s. 60–61) on käsitelty ehdotettua rikoslain 34 luvun 6 §:n säännöstä rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta ja katsottu, että ehdotus täyttää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamat vaatimukset.

Perustuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi. Edelleen myös rikoslain 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan rikokseen syylliseksi saa katsoa vain sellaisen teon perusteella, joka tekohetkellä on laissa nimenomaan säädetty rangaistavaksi. Vastaava periaate sisältyy Euroopan unionin perusoikeuskirjan 49 artiklaan, Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklaan ja Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 15 artiklaan.

Kuten hallituksen esityksessäkin (s. 60) on tuotu esille, rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen ydinsisällön mukaan rikoksen tunnusmerkistö on

Postiosoite

PL 650
00181 HELSINKI

Käyntiosoite

Porkkalankatu 13
00180 HELSINKI

Puhelin

029 56 44200

Sähköposti

helsinki.ko@oikeus.fi

ilmaistava riittävällä täsmällisyydellä siten, että säännöksen sanamuodon perusteella on ennakoitavissa, onko jokin toiminta tai laiminlyönti rangaistavaa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja EU-tuomioistuimen käytännössä laillisuusperiaatteelle on annettu käytännössä vastaava ydinsisältö, jossa on korostettu rikossääntelyn ennustettavuutta eli sitä, että säännöksen sanamuodon perusteella voidaan ennakoida, mikä on rangaistavaa. (Ks. esim. PeVL 11/2026 vp viittauksineen.)

Ehdotetun rikoslain 34 luvun 6 §:n 4 momentin säännöksen mukaan ”Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta ydinräjähteen tuomiseen Suomeen taikka sen kuljettamiseen, toimittamiseen tai hallussapitoon Suomessa, jos teko perustuu Suomen sotilaalliseen puolustamiseen, jota toteutetaan osana Pohjois-Atlantin liiton yhteistä puolustusta tai puolustusyhteistyötä, Pohjois-Atlantin liiton yhteiseen puolustukseen taikka puolustusyhteistyöhön, niitä koskevan päätöksenteko- tai sopimusjärjestelmän mukaisesti.”

Helsingin käräjäoikeuden arvion mukaan ehdotettu rikoslain 34 luvun 6 §:n säännös täyttää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamat täsmällisyydelle ja ennakoitavuudelle asetetut vähimmäisvaatimukset. Hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 46–52) on myös asianmukaisesti ja riittävästi kuvattu ehdotetun säännöksen soveltamisalaa ja keskeisiä tunnusmerkistötekijöitä.

Asiantuntijalausunnon on laatinut käräjätuomari Aaron Fagerholm

Helsingin käräjäoikeus

Sirpa Pakkala

Laamanni

Jakelu

Lakivaliokunta

Tiedoksi

käräjätuomari Aaron Fagerholm

